

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bir Toplum Mühendisliği Projesidir

Yasin KURUÇAY 9 Ocak 2019

<http://islamianaliz.com/haber/yasin-kurucay-toplumsal-cinsiyet-esitligi-kuresel-kapitalist-sistemle-entegre-bir-anlavistir-69669#sthash.cf7tkR8p.NBLLNi2Z.dpbs>

"Son 100 yıldır kadını ve çocuğu güçlendirme adına atılan her adım aileyi zayıflatmış, çocuğu yalnızlaştırmış, kadını ve erkeği doğasından uzaklaştırmıştır. Kadının çalışma hakkı kadar, kadının çocuğuna insanca bakabilme hakkı ve çocuğun anneliği hissetme hakkı konuşulmamıştır. Eğlence dünyası, iş dünyası, reklam sektörü 'kadın hakları ve kadına özgürlük' kavramının ardına gizlenerek kadını cinsel ve ekonomik bir obje olarak kullanmıştır."

Toplum olarak zor ve çetrefili bir dönemden geçiyoruz. Maruz kaldığımız derin bozulmayı analiz edecek kavramsal çerçevelere çok ciddi ihtiyaç duyuyoruz. Batı dünyası kavramları tahrif ederek zihinleri tahrip etmektedir.

Örneğin psikoloji bilimi kelime anlamı "ruh-bilimi" anlamına gelmesine karşın, materyalist ideoloji tarafından "gözlenebilir ve ölçülebilir davranışların bilimi" olarak tanımlandı. Çünkü Batı toplumu gözleyemediği ve ölçemediği hiçbir şeyi yönetemez. Şeffalık ve özgürlük ideolojisi arkasında Panoptikon felsefesine dayalıdır. Benzer şekilde "felsefe" kavramı da hikmeti sevmek ve aramak anlamına gelmesine karşın; aynı ideoloji tarafından "bilgiyi sevmek ve aramak" olarak tanımlandı. Bilginin sınırı da özne ile nesne arasındaki materyalist ilişkiyle çizilince bugünkü medeniyetin temel teorik çerçevesi de çizilmiş oldu.

Konuyu uzatmayalım. Benzer “ayak oyunları” Toplumsal Cinsiyet Eşitliği kavramı için de yapıldı. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği kadınlar adına olumlu bir kavram olarak algılanmaktadır. Oysa gerçek bütünüyle farklıdır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ne Değildir?

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği;

- Kadını korumak
- Kadın haklarını gözetmek
- Kadını erkek ile eşit hale getirmek
- Kadına değer vermek
- İslam'ın kadına verdiği değeri savunmak değildir...

Peki, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Nedir?

Toplumsal cinsiyet eşitliği;

- Kadını patronların ucuz işgücü ihtiyacı olarak kullanmanın,
- Sapkın cinsel tercihleri ve eğilimleri meşrulaştırmanın
- Kadının haz endüstrisi tarafından tüketilmesini göz ardı etmenin
- Toplumsal değerleri yok etmenin
- Cinsel farklılıkları tahrif etmenin ...

Aracı olarak kullanılmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) Ne Anlama Geliyor?

TCE teorisini savunanlara göre biyolojik cinsiyet ve toplumsal cinsiyet olmak üzere iki tür cinsiyet vardır. Biyolojik cinsiyet doğuştan getirilirken toplumsal cinsiyet toplum ve kültür tarafından inşa edilmektedir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği politikaları kadın ve erkeğin ev içi ve sosyal rollerine ilişkin toplumdaki algıyı değiştirmeyi ve kaldırmayı amaçlamaktadır.

Toplumsal cinsiyet teorisyenleri ve aktivistlerine göre bazı kültürler kadının ve erkeğin sosyal rollerini tanımlarken kadına haksızlık yapmaktadırlar. Bunların başında ise kadının tarih boyunca sadece bir “anne” ve “ev hanımı” olarak görülmesi gelmektedir. Bunun da nedeni gelenekler ve ona rengini veren dini ve ahlaki öğretilerdir. Bu öğretilerin tümü ve tüm etkileri ortadan kaldırılmadan ayrımcılık engellenemeyecektir.

TCE Türkiye halkının gerek geleneklerinden, gerek tarihinden ve gerekse de dini yapısından kaynaklanan ailevi değerlerini açıkça tehdit etmektedir. Bu projeye geleneklerin ürettiği bazı yanlış uygulamalar üzerinden bir söylem geliştirilerek, geleneğin tümü ve geleneğin yaslandı-

ğı dini ve toplumsal değerler reddedilmektedir. Bu sözleşmelerde namus kavramı hep “*sözde*” kelimesiyle ve tırnak işareti içinde anılarak “namus duyarlılığı” tahfif edilmektedir.

TCE Politikaları Feminizmin Etkisindedir ve Aileye Düşmandır

TCE politikalarının uygulanmasında eğitim ve ekonominin anahtar roller üstlendiği görülmektedir. Eğitim sistemi aracılığı ile eğitimcilerimizin ve nesillerimizin cinsiyetçi ve feminist mantık doğrultusunda zihinsel dönüşümü amaçlanırken, ekonomi konusundaki hedef ve stratejiler ise kadını iş yaşamına katmayı amaçlamaktadır.

TCE Avrupa Birliği müktesebatının makro göstergeleri arasında yer almaktadır. TCE politikalarının en önemli kazanımı CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi) Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesidir (Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi). CEDAW ve İstanbul sözleşmeleri LGBT-İ lobilerinin ve feminist hareketlerin kadın algısı temel alınarak hazırlanmış sözleşmelerdir.[i] Türkiye her iki sözleşmeyi de imzalamıştır.

Toplumsal cinsiyete dayalı politikalar “*kadın merkezli*” olarak yapılandırılmaktadır. Feminist kültürün kadın, erkek ve aile algısının niçin küresel bir tanımlama ve yaptırım ölçütü olarak alındığı tartışılması gereken önemli bir noktadır. TCE uygulamalarında çocuğun anne hakkına odaklanan politikaların üretilmemesi dikkat çekicidir. Çocuğun “anne hakkından” kısım kadının “çalışma hakkına” verilmesi ise son derece manidardır.

Toplumsal cinsiyet politikaları kadının haklarını, kadının doğası ve öznel koşulları üzerinden değil, “erkeklik” üzerinden tartışmaktadır. Erkeğe odaklanmış bu *cinsiyetçi* yaklaşım biçimi, hem kendi içinde paradoks taşımakta hem de kadının fitratına uygun hakları elde etmesine engel olmaktadır. TCE argümanları kadını erkeğe karşı provoke ederek çatışmaya yöneltmekte, ailedeki güven ortamını sarsmaktadır. Hatta bu noktada çıkarılan yasalar kadını, kocasını şikâyet etmeye ve evden uzaklaştırmaya teşvik etmektedir.

TCE’ye dayalı yayınlarda aile, şiddet kavramı ile birlikte anılmaktadır. “Aile İçi Şiddet” tanımıyla aile, güvensiz bir mekân olarak tanıtılmaktadır. Anne olmayı teşvik eden, anneliği cenneti hak etmenin anahtarı olarak gören inancımızın aksine, TCE anlayışları anne olmayı teşvik etmenin kadına yönelik bir baskı olduğunu savunmaktadır.

Kadının annelik ve eşlik rolünden sıyrılıp "işçi" rolünü sürdürmesi, çocuğun da profesyonelleşmeye teslim edilmesi anlamına gelmektedir. Bunun için kreşler ve çocuk yuvalarının sayısı TCE göstergeleri arasında kabul edilmektedir. Böylelikle ailenin çocuğu üzerindeki pedagojik işlevi de sıfırlanmış olacaktır. Çünkü neoliberal sistemler anne-babayı aradan çıkarıp çocuğu tamamen kendisi şekillendirmek istemektedir. Aile kontrolünden uzaklaşmış, akrabalık bağları kalmamış çocuklar ve bireyler neoliberal haz politikalarına daha kolay lokma haline getirilecektir.

TCE, Küresel Kapitalist Sistemle Entegre Bir Anlayıştır

Kadının anne olarak tanımlanmasını ayrımcılık kabul eden TCE politikaları, kadının çalışan-ışçi olarak tanımlanmasını ise bir ayrımcılık olarak kabul etmemektedir. TCE Politikaları ve Anlayışları eşitliğin sağlandığının en önemli göstergesinin kadının iş yaşamına katılması olarak görmektedir. Bu durum TCE politikalarıyla küresel kapitalist sistem arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermektedir. Kadın haklarını savunduklarını iddia eden TCE savunucuları kadınların koca zulmünden bahsederken (aile içi şiddet tanımı bu amacı gütmektedir) patronların kadınlar üzerinde kurduğu sömürü sisteminden hiç bahsetmemektedir. Nitekim Dünya’da ve Türkiye’de TCE ile ilgili pek çok çalışmayı iş dünyası finanse etmekte ve desteklemektedir.

TCE Çalışmaları Kadife Devrim Çalışmalarına Benzemektedir

TCE dünyada ve Türkiye’de uzun soluklu ve planlı küresel bir mücadelenin sonucunda yaygınlaşmıştır. TCE’ne dayalı projelerin yürütülmesinde UNİCEF, British Council, Rockefeller Vakfı gibi uluslararası kuruluşlar her türlü desteği vermektedirler. AB ve BM projelerinin küresel güçlerin arzu ettiği bir dünyanın kurulması için kullanıldığı sıkça konuşulmaktadır. Örneğin British Council’in direktörlerinden Jake Graf aynı zamanda LGBT Derneği yönetim kurulu üyesidir. Graf’ın, British Council sponsorluğunda LGBT-İ’ler için dünya çapında filmler çeken bir yönetmen olması oldukça dikkat çekicidir.[ii]

TCE’ne dayalı projelerin yürütülmesinde etkili ve yetkililerinin iyi niyetli açıklamaları ve olumlu düşünceleri anlamlıdır. Ancak AB politikaları ile nesillere yön verme düşüncesi iyi niyetli dahi olsa ciddi riskleri olan bir durumdur.

TCE, Cinsel Sapkınlıkları Meşrulaştırmanın Aracı Olarak Kullanılmaktadır

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği politikalarını savunanlar farklı cinsiyetlere ve *cinsel yönelimlere* sahip bireylerin eşit haklara sahip olması ve *farklılıklarını özgürce yaşayabilmelerini* de savunmaktadır. Cinsel yönelim ifadesi heteroseksüellerin, homoseksüellerin ve biseksüellerin yönelimlerini içermektedir. Cinsel yönelim ifadesi her türlü sapkın düşünceye alan açan bir kavram olarak kullanılmaktadır. Kadına ve Aile İçi Şiddete yönelik önlemlerin ele alındığı bir sözleşmede “*cinsel yönelim*” ibaresinin neden yer aldığı da oldukça manidardır.

İstanbul Sözleşmesine göre 18 yaş altı kız çocukları *kadın* olarak tanımlanmaktadır.[iii] Bu tanıma hangi ulvi amaçları gerçekleştirmek için başvurulmaktadır? Okullarımızda kendini kız değil de kadın olarak algılayacak çocuklarımızın neler hissedeceği ve neler yapabileceği yeterince düşünülmüş müdür? Bu tanımın gelecekte karşımıza neler çıkaracağını tahmin etmek bile yeterince ürkütücü değil midir?

TCE Politikaları En İyi Uygulanan Ülkelere Bile Zarar Vermiştir

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (TCE) politikalarını en iyi uygulayan 4 ülkede evlenme ve boşanma oranları, kadına şiddet, aile yapısı, alkol ve madde kullanımı ve intihar oranları son

derece kötüdür ve yıllar geçtikçe durum daha da kötüye gitmektedir. Bu ülkelerde 1960 yılından itibaren evlenme oranları azalmış, boşanma oranları ise artmıştır. Bu ülkelerde 50 yıllık dönem boyunca intihar oranları, uyuşturucu kullanımı, evlilik dışı doğum oranları artmıştır. Sözü edilen ülkelerde her iki çocuktan biri evlilik dışı ilişki sonucunda dünyaya gelmektedir. Ayrıca bu ülkelerde kadına şiddet oranları da yüksek seviyelerdedir.[iv] Bu sonuçlar göstermektedir ki, TCE politikaları, bu politikaları 50 yıldır uygulayan ülkelerde de sözü edilen sorunlara çözüm olamamıştır. Yetkililer bu politikayı uygulamakta ısrar ettikçe ülkemizdeki kadın ve aileye ilişkin sorunlar çözülemeyecek ve aile yapısı giderek daha hızla dağılmaya devam edecektir.[v]

TCE Teorilerinin Nesnellığı ve Bilimselliği Tartışmalıdır

TCE teorileri bilimsel yasalarmış gibi yansıtılmaktadır. Oysa toplumsal cinsiyet anlayışları kendi içinde tartışmalıdır ve yasa değil teoridir. Eğitim sisteminde bilimsel doğrular öğrencilere aktarılır. Bilimselliği ve doğruluğu kanıtlanmamış birtakım düşüncelerin çocuklarımıza, ailelerimize ve eğitimcilerimize sağlayacağı katkılar en hafif ifade ile şüphelidir. Kaldı ki birçok araştırma doğuştan getirilen farklılıkların bazı sosyal rollere de yansıdığını göstermektedir.

TCE'ye dayalı yayınlarda yer alan pek çok ifade toplumsal değerlerimizle, inancımızla ve bilimsel ilkelerle çelişmektedir. Bu yayınlarda erkek berberlerinin ve araba tamircilerinin erkek olması bir ayrımcılık gibi gösterilmektedir. Karikatürlerde erkekler çocuğun altını temizleyen, cam silen, yemek yapan gibi faaliyetler ile; kızlar ise inşaat işçisi, sıva yapan, kamyon kullanan vb. faaliyetler ile resmedilmektedir. İsrarla kadının ve erkeğin yaradılışlarını zorlayan, ahlaki ve fiziki olarak kadının/kız çocuklarının ve erkek çocuklarının fitratlarına aykırı uygulamalar önerilerek, normalde hiçbir sorun teşkil etmeyen durumlar büyük bir ayrımcılık örneği imiş gibi sunulmaktadır. Genç kızlar erkek berberi ve inşaat işçisi olduğunda ya da erkek çocukları bebeklerin altını temizleyip, kız bebek oyuncakları ile oynadığında gerçekten eşitlik mi sağlanacaktır yoksa öngörülemeyen türlü sorunlar mı ortaya çıkacaktır?

TCE ile ilgili yayınlarda ve verilen eğitimlerde hayatın doğal akışında var olan normal durumlar sıra dışı istatistikî bilgilermiş gibi yansıtılmaktadır. Örneğin erkek idareci sayısının fazla olması kadına karşı bir ayrımcılık olarak gösterilmektedir. Ancak aynı mantıkla bakılacak olursa benzer eşitsizlik TCE'yi savunan yayınlarda da bulunmaktadır. Örneğin "Okulların Toplumsal Cinsiyete Duyarlılık Açısından Değerlendirilmesi 2016" Raporunda kız ve kadın ifadesi toplam 2098 kez geçerken erkek kelimesi 1583 kez geçmektedir. Ancak bu durum herhangi bir eşitsizliğe neden oluyormuş gibi düşünülmektedir. Ayrıca her fırsatta kadına ve kız çocuğuna ayrımcılık yapıldığını vurgulayan TCE eğitimleri aynı yanlışı erkeğe karşı yaparak erkeği kadını dışlayan, kullanan, ezen, sömüren bir algı ile tanımlamaktadır. TÜSİAD'ın TCE ile ilgili hazırladığı raporun pek çok yerinde kadınlar ve kızlar ezilen, erkekler de ezen ve sömüren özne olarak vurgulanmaktadır. Bu ifadelerin kendisi bir ayrımcılık ve eşitsizlik değil midir? Bu algı ile

büyüyecek çocukların gelecekte kuracakları ailelerin, eşleriyle yaşayacakları ilişkinin nasıl olacağı da düşünen bireylerin tahmin edebileceği kadar trajik olacaktır.

Kadın hakları ve kadına şiddet ile ilgili raporlarda ve haberlerde kadınlar, erkekler tarafından öldürülüyormuş gibi bir algı yaratılmaktadır. Oysa yapılan araştırmalar Dünyada ve Türkiye’de erkeklerin daha fazla cinayete kurban gittiğini ve şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Örneğin TBMM’nin 26.000 lise öğrencisiyle yaptığı bir araştırmada kızların şiddetin bütün türlerini erkeklerden daha fazla uyguladığı tespit edilmiştir. Ayrıca pek çok cinayetin sebebi alkol ve kumar olmasına rağmen, hiç kimse alkolün ya da kumarın yasaklanmasını önermemektedir.

TCE Yayınları Toplumsal Değerleri Hafife Almaktadır

TCE anlayışları kadının inancına uygun yaşama hakkından, dini ve manevi haklarından bahsetmemektedir. Bu durum TCE politikalarının toplumsal değerlere ve inançlara olan yaklaşımını göstermesi açısından önemlidir.

TCE yayınlarında yüzyıllardır insanlarımıza yön vermiş, topluma ve insanlığa faydalı binlerce kişinin ortaya çıkmasını sağlayan etkenlerden biri olan birçok atasözü dahi kadına/kızlara yönelik şiddet ve ayrımcılıkmış gibi yansıtılmaktadır ve değiştirilmesi önerilmektedir. Örneğin “koçum benim, hadi yiğidim, aslanım” gibi erkekleri motive edici cümleler sanki kadınları aşağılamak amacı ile söyleniyormuş gibi yansıtılmaktadır. TCE yayınlarında ve eğitimlerinde “kızlar şeklinde, hanımefendi gibi davranır” vb. ifadeler de kızları ve kadınları aşağılamak için söyleniyormuş gibi bir algı yaratılmaktadır.

TCE Savunucuları Kızları ve Kadınları Gerçekten Önemsememektedir

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği’ne destek veren küresel kuruluşlar doğu toplumları ve İslam dünyasında kız çocuklarının / kadınların durumu ve evlilikleri ile ilgili “ürkütücü” raporlar hazırlamaktalar. Ancak aynı kuruluşlar ;

- Kız çocuklarının bazı Avrupa ve Uzakdoğu ülkelerinde üst düzey fuhuş sektöründe kullanılmasıyla ilgili rapor hazırlamamaktadır.
- Kız ve erkek çocuklarımızı kirleten Dünyada 5 milyon aşırı müstehcen siteyi kimin ve neden özgür (!) bıraktığı ile ilgili rapor hazırlamamaktadır.
- Oyun üreten şirketlerin aynı zamanda silah üreten şirketler olduğuyla ilgili rapor hazırlamamaktadır.
- Büyük moda şirketlerinin 18 yaş altı kız çocuklarının temiz bedenlerini aç iştahlara sunmasıyla ilgili raporlar hazırlamamaktadır.
- Çocukları korumanın asıl yolunun ahlak ve karakter aşılacak olduğu gerçeği ile ilgili rapor hazırlamamaktadır.

Neoliberal Paradigma ve Eğitim Sistemi Ne Kadar Etkili?

Üzülerek ifade etmek gerekir ki günümüz okul ve eğitim sistemi Sayın Milli Eğitim Bakanının da ifade ettiği gibi çocuklarımızı daha iyi durumlara getirememektedir. Yıllar geçtikçe çocuklarımızda suçluluk oranları, madde kullanımı, yalan, küfür, argo, sigara vb. davranış bozuklukları artmaktadır. Tüm bu sorunların temelinde de çözülen aile yapımız ve yitirmekte olduğumuz değerlerimiz vardır.

Modern eğitim sistemleri yapılanmasını erdem ve ahlaktan yoksun bir şekilde yapmıştır. Hâlihazırda uygulanan TCE'ye dayalı politikalar uygulanmaya devam ettiği sürece ailedeki çözümler artacak bundan 5-10 yıl sonra çocuklarımız tanıyamayacağımız durumlara gelecektir. TCE politikaları bu sorunların çözümünde etkili olsaydı öncelikle uzun yıllardır bu politikayı en iyi şekilde uygulayan ülkelerde etkili olması gerekmez miydi? Batı toplumunu ifsat eden bu mantık, yarınlarmızı emanet edeceğimiz çocuklarımıza ne kazandıracaktır?

Birey ve özgürlük temelli modern eğitim sistemleri çocuklarımıza doğru bir hayat amacı vermemektedir. Dayanılacak objektif bir temel sağlamayan, ilkeler yerine kişisel tercihleri ön plana çıkaran, sabit değerlerin olmadığı akışkan bir evrende nesillerimiz başıboşluğa ve nihilizme gitmektedir.

Son 100 yıldır kadını ve çocuğu güçlendirme adına atılan her adım aileyi zayıflatmış, çocuğu yalnızlaştırmış, kadını ve erkeği doğasından uzaklaştırmıştır. Kadının çalışma hakkı kadar, kadının çocuğuna insanca bakabilme hakkı ve çocuğun anneliği hissetme hakkı konuşulmamıştır. Eğlence dünyası, iş dünyası, reklam sektörü “kadın hakları ve kadına özgürlük” kavramının ardına gizlenerek kadını cinsel ve ekonomik bir obje olarak kullanmıştır.

İnsanın fitratına uygun olmayan bütün politikalar insana zarar verecektir. Kadın ve erkeğin yaratılış özellikleri aynı değildir. Dolayısıyla her konuda, her alanda eşit olmaları mümkün değildir ve beklenmemelidir. Eşit olmama durumunu, farklı özelliklere sahip olmayı “ayrım-cılık” olarak nitelenebilir. Bunu “hak” olarak görmek çoğunlukla kadına bazen de erkeğe “haksızlık”tır. Asıl olan “eşitlik” değil “adalet”tir. Allah'ın koyduğu düzende, kadın da erkek de kul olarak eşit derecede sorumludur.

Ne Yapılmalı?

Bugün belki de insanlığın son kalesi olan aile kurumu tehdit altındadır. Şurası açıktır ki, ilahi olanı dışlayarak ve üstelik ilahi olana karşı konumlanarak üretilen teori ve politikalara dayanarak ailenin yaşadığı sorunları çözmeye çalışmak ve çocuklarımızı kurtarmak mümkün değildir.

Milli Eğitim Bakanlığının ETCEP projesini askıya alması olumlu bir gelişmedir. Ancak yeterli değildir. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine dayalı politikalardan ve uygulamalardan tümüyle vazgeçilmelidir.

Eğitim sistemi 2023 Vizyonu planlanırken ahlaklı, erdemli ve kendi medeniyet ve inanç değerlerine dayalı bilgi üreten bir nesil yetiştirmeye yönelik bir perspektif belirlenmelidir. Aile ile ilgili planlamalarda eşler arasında sabır, diğerkâmlık, hoşgörü, fedakârlık ve merhamet kavramlarına vurgu yapılmalıdır.

Eğitim sistemimiz ve aile yapımız AB projelerinin ve neoliberal mantığın insafına bırakılmamalıdır.

Kadına verilen gerçek değer, cenneti annelerin ayaklarının altına seren medeniyetin ilkelerinde aranmalıdır. Kızlara verilen gerçek değer, kız çocuklarını rahmet ve bereket olarak tanımlayan inancımızın özünde gizlidir.

Eđitimcilere ve eğitim planlayıcılarına düşen bu yolu takip etmek ve bu ilkeler ışığında bir gelecek kurmak için canla başla çalışmaktır.

Çaba bizden başarı Allah'tandır.

[i] Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Unicef, 2004 <https://www.unicef.org/turkey/pdf/gi18.pdf>

[ii] <https://www.britishcouncil.org.tr/programmes/education/technical-assistance-projects/etcep>

<http://film.britishcouncil.org/comment/2015/fivefilms4freedom/chance/jake-graf>

<http://film.britishcouncil.org/comment/spotlight/2015/jake-graf>

<https://www.britishcouncil.it/en/fivefilms4freedom>

<https://www.britishcouncil.org/organisation/press/british-council-opens-nominations-global-lgbt-leaders>

[iii] Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi, İstanbul, 2011 , <https://rm.coe.int/1680462545>

[iv] Dr.. Meryem Şahin Dr. Mücahit Gültekin, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Dayalı Politika Uygulayan Ülkelerde Kadın ve Aile, SEKAM, İstanbul, 2014

http://aileakademisi.org/sites/default/files/toplumsal_cinsiyet_esitligine_dayali_politika_uygulayan_ulkelerde_kadin_ve_aile.pdf

[v] Şahin, Gültekin, 2014